

Młody naukowiec w Polsce – wyzwania i możliwości

dr hab. inż. **Karol Fijałkowski**,
Członek RMN V kadencji

- Ustawowy organ doradczy Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- Powołana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na podstawie zarządzenia;
- Działa od 2010 roku.

Zadaniem Rady jest wspieranie Ministra w działaniach służących rozwojowi kariery młodych naukowców i osób rozpoczynających karierę naukową, w szczególności przez:

- Identyfikowanie istniejących i przyszłych barier rozwoju kariery młodych naukowców;
- Przygotowywanie rekomendacji dotyczących instrumentów wspomagania kariery młodych naukowców;
- Przybliżanie młodym naukowcom mechanizmów finansowania nauki;
- Wspieranie kontaktów młodych naukowców z przedstawicielami środowisk gospodarczych oraz instytucji wdrażających innowacyjne rozwiązania w nauce;

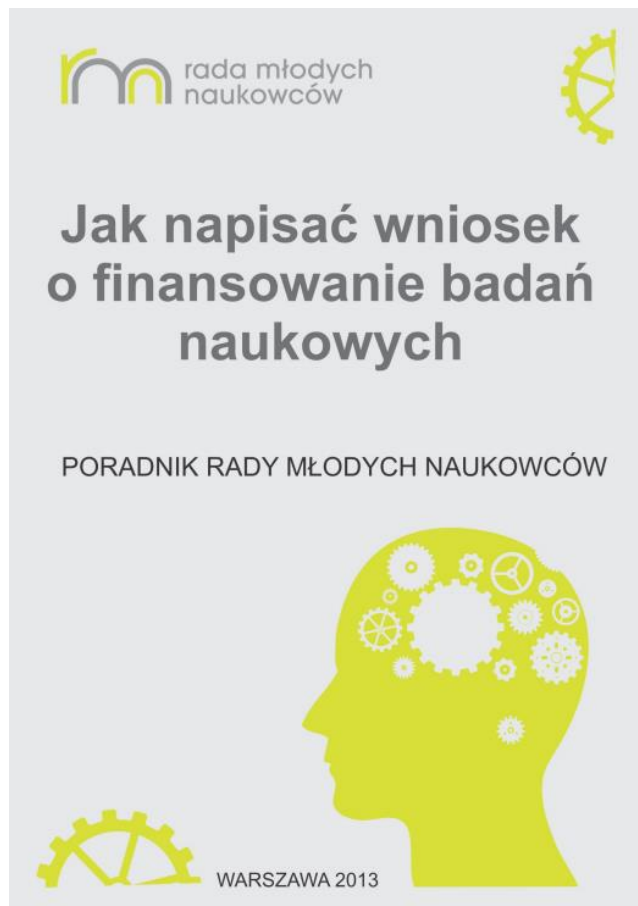
Największe sukcesy RMN

- Zmiany w regulaminach konkursów Iuventus Plus, Diamentowy Grant, Mobilność Plus;
- Zmiana definicji młodego naukowca;
- Wprowadzenie zmian w wymogach habilitacyjnych;
- Zwolnienie stypendiów dla wybitnych młodych naukowców z opodatkowania;
- Wprowadzenie konkursu Sonata Bis w Narodowym Centrum Nauki;
- Możliwość zatrudniania personelu pomocniczego w konkursach Sonata Bis i Maestro;
- Możliwość obniżenia pensum dydaktycznego w konkursach Sonata i Sonata Bis.

Aktywność RMN

- Organizacja cyklu Seminariów szkoleniowo-dyskusyjnych pn. „Mechanizmy finansowania badań młodych naukowców w Polsce” (m.in. w Warszawie, Łodzi, Lublinie, Białymstoku, Krakowie, Gdańsku, Olsztynie, Częstochowie, Poznaniu, Toruniu, Bydgoszczy, Kielcach, Opolu);
- Organizacja Forum Młodych Uczonych „Od młodego naukowca do laureata Nagrody Nobla”. Zaproszonymi gośćmi byli:
 - prof. Carol W. Greider – laureatka Nagrody Nobla z fizjologii i medycyny;
 - prof. Theodor W. Hänsch – laureat Nagrody Nobla z fizyki;
 - prof. Brian Kobilka – laureat Nagrody Nobla z chemii;
- Współorganizacja debaty „Młodzi w nauce. Debata o kierunkach rozwoju nauki w Polsce”;
- Spotkania z władzami polskich uczelni (w trakcie posiedzeń wyjazdowych RMNu w Uniwersytecie Jagiellońskim, Politechnice Warszawskiej, Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie);
- Ogólnopolskie konsultacje ws. Uchwał RMN dotyczących awansów naukowych.

Publikacje Rady Młodych Naukowców

Korzyści dla Młodych Naukowców z działania RMN

- Konsolidacja działań młodych naukowców w obrębie uczelni oraz między ośrodkami naukowymi w Polsce;
- Propagowanie informacji o dostępnych stypendiach i programach finansowania badań;
- Udział w pracach nad nowymi regulaminami konkursów:
 - MNiSW;
 - NCN;
 - NCBiR;
- Udział młodych naukowców w opracowywaniu zasad dotyczących finansowania nowych projektów.

Młody naukowiec w Polsce – wyzwania i możliwości

Ścieżki kariery naukowej

- Przewód doktorski, rozprawa doktorska oraz tryb uzyskiwania stopnia naukowego doktora;
- System studiów doktoranckich;
- Habilitacja i habilitacja wdrożeniowa;
- Postępowanie o nadanie tytułu profesora.

Przewód doktorski, rozprawa doktorska oraz tryb uzyskiwania stopnia naukowego doktora

Warunki wszczęcia przewodu doktorskiego

RMN uważa, iż **zdefiniowanie warunków otwarcia przewodu doktorskiego powinno leżeć wyłącznie w gestii jednostek naukowych**. Jednocześnie RMN podkreśla, że takiemu rozwiązaniu musi towarzyszyć **podniesienie wymogów stawianych jednostkom naukowym, które mają posiadać uprawnienia do nadawania stopnia doktora w danej dyscyplinie**.

Obecnie warunkiem wszczęcia przewodu doktorskiego jest posiadanie wydanej (lub przyjętej do druku) publikacji naukowej w formie książki lub co najmniej jednej publikacji w czasopiśmie z „Wykazu czasopism punktowanych” lub w recenzowanych materiałach z międzynarodowej konferencji naukowej lub publiczna prezentacja dzieła artystycznego.

Przewód doktorski, rozprawa doktorska oraz tryb uzyskiwania stopnia naukowego doktora

Forma rozprawy doktorskiej

RMN uważa, że **należy zmienić definicję formy rozprawy doktorskiej**, która może być dopuszczona do obrony.

Zdaniem RMN, doktorant powinien być w stanie złożyć rozprawę doktorską w **momencie zakończenia badań niezależnie od tego, czy jest ona opublikowana, nieopublikowana czy opublikowana w części.**

Obecny przepis ogranicza formę rozprawy doktorskiej i uniemożliwia jej złożenie w przypadku, gdy tylko jej część została opublikowana, a część ma formę maszynopisu lub maszynopisów.

Przewód doktorski, rozprawa doktorska oraz tryb uzyskiwania stopnia naukowego doktora

Ramy czasowe przygotowania rozprawy doktorskiej

RMN uważa, że doktorant powinien mieć możliwość **włączenia do rozprawy doktorskiej prac przygotowywanych przed otwarciem przewodu**, lecz opublikowanych już po uzyskaniu tytułu magistra (licencjata w przypadku laureatów "Diamentowego Grantu").

Według obecnie obowiązujących przepisów rozprawa doktorska jest „przygotowywana pod opieką promotora albo pod opieką promotora i promotora pomocniczego”. Promotor jest natomiast wyznaczany po wszczęciu przewodu doktorskiego.

Konsekwencja: Do rozprawy doktorskiej nie można wliczyć prac przygotowanych i opublikowanych przed wszczęciem przewodu doktorskiego.

Przewód doktorski, rozprawa doktorska oraz tryb uzyskiwania stopnia naukowego doktora

Definicja rozprawy doktorskiej wg RMN

*Rozprawa doktorska może mieć formę maszynopisu książki, książki wydanej lub spójnego tematycznie zbioru rozdziałów w książkach wydanych, spójnego tematycznie zbioru artykułów opublikowanych lub przyjętych do druku w czasopiśmie naukowych, określonych przez ministra właściwego do spraw nauki na podstawie przepisów dotyczących finansowania nauki, **lub formę mieszaną**, jeżeli odpowiada warunkom określonym w ust. 1.*

*Rozprawa doktorska jest przygotowywana **pod opieką opiekuna naukowego**, a **po otwarciu przewodu doktorskiego pod opieką promotora** albo pod opieką promotora i promotora pomocniczego.*

Przewód doktorski, rozprawa doktorska oraz tryb uzyskiwania stopnia naukowego doktora

Recenzenci rozprawy doktorskiej

RMN uważa, że co najmniej jeden z dwóch recenzentów rozprawy doktorskiej powinien być **recenzentem afiliowanym w renomowanej zagranicznej jednostce naukowej**.

Otwarty dostęp do rozpraw doktorskich

Zdaniem RMN **dostęp do pełnych tekstów rozpraw doktorskich powinien być dostępem otwartym**.

System studiów doktoranckich

Realizacja studiów doktoranckich tylko w najlepszych jednostkach naukowych - tylko jednostki z prawem do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w danej dyscyplinie lub jednostki z kategorią naukową A lub A+.

Jednostki niespełniające powyższych wymagań, które są w stanie zagwarantować realizację studiów doktoranckich na najwyższym poziomie, powinny mieć **możliwość ich prowadzenia po uzyskaniu wcześniejszej akceptacji** powiązanej z oceną jakości kadry naukowej i programu tych studiów.

System studiów doktoranckich

Stypendium doktoranckie dla wszystkich doktorantów i na poziomie minimum najniższego wynagrodzenia asystenta.

Stypendium doktoranckie przez cały okres studiów doktoranckich pod warunkiem pozytywnej corocznej ewaluacji poczynąń doktoranta.

Zaostrzenie kryteriów rekrutacji na studia doktoranckie pozwalające na skuteczną weryfikację predyspozycji do wykonywania pracy naukowej.

Habilitacja

Docelowe zniesienie stopnia doktora habilitowanego

Zdaniem RMN jedynym obowiązującym w Polsce stopniem naukowym powinien być **stopień doktora**.

Obecnie habilitacja powinna zostać utrzymana, jako że stanowi barierę, przez którą przechodzą jedynie ambitni i naukowo samodzielni badacze, którzy udowodnili że potrafią uprawiać naukę na wysokim poziomie.

Zniesienie stopnia doktora habilitowanego wymaga diametralnej reformy obecnego systemu i kultury zatrudniania oraz **rzetelnej oceny okresowej pracowników w jednostkach naukowych**.

Habilitacja

Zniesienie obowiązku habilitacji

Zdaniem RMN obowiązek habilitacji, w ciągu ośmiu lat od momentu zatrudnienia na stanowisku adiunkta przyczynił się do **obniżenia jej wartości, prestiżu, a być może także i poziomu.**

Od przyznania stopnia doktora habilitowanego zależy m.in. **utrzymanie zatrudnienia przez habilitanta.**

Zdaniem RMN **stopień doktora habilitowanego nie powinien być warunkiem utrzymania zatrudnienia pracownika naukowego.** Decyzja o tym, kto powinien być zatrudniony, winna leżeć wyłącznie w gestii **kierownictwa jednostki naukowej.**

Rozwój kariery w kierunku profesury i kształcenia kolejnych pokoleń naukowców **powinien zostać pozostawiony pracownikom jednostek.**

Habilitacja

Nadawanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie naukowej

Zdaniem RMN nadawanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie naukowej prowadzi do **nadmiernego formalizmu** oraz **nie sprzyja badaniom interdyscyplinarnym** i jest problematyczne w związku z ciągle powstającymi nowymi dyscyplinami.

Ograniczenie jednostek uprawnionych do nadawania stopnia doktora habilitowanego w ramach danej dziedziny do posiadających kategorię A i A+.

Habilitacja

Nowa definicja osiągnięcia habilitacyjnego

Obecnie osiągnięcie habilitacyjne definiowane jest jako **dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo cykl publikacji powiązanych tematycznie.**

Zdaniem RMN, **wymóg powiązania tematycznego nie gwarantuje jakości prac** wchodzących w skład osiągnięcia habilitacyjnego ani tego, że prace powstały przy znacznym wkładzie habilitanta.

Wymóg powiązania tematycznego może niepotrzebnie **ograniczać** badacza do jednego, nieraz wąskiego tematu badań, co utrudnia podążanie za szybko zmieniającymi się trendami naukowymi.

Zdefiniowanie powiązania tematycznego jest **subiektywne** i cykl publikacji, który w ocenie habilitanta jest powiązany tematycznie, może taki nie być w opinii recenzenta.

Habilitacja

Definicja osiągnięcia habilitacyjnego wg RMN

Osiągnięcie habilitacyjne jako ***dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo jako zbiór publikacji, w których powstanie habilitant miał wkład wyłączny lub wiodący, oraz które stanowi istotny wkład w rozwój danej dziedziny naukowej.***

Celem habilitacji jest wykazanie, iż naukowiec jest w stanie samodzielnie prowadzić badania, które istotnie przyczyniają się do rozwoju danej dziedziny naukowej.

Habilitacja

Zrezygnowanie z obowiązku podawania wskaźników bibliometrycznych

Obecnie przepisy wymagają od habilitanta podania wskaźników bibliometrycznych według ściśle określonej bazy danych, niezależnie od dziedziny, jaką reprezentuje habilitant.

RMN uważa, że decyzja o tym czy i jakie wskaźniki zostaną podane powinna należeć do habilitanta, a recenzenci mogą sprawdzić lub zweryfikować wskaźniki uznawane za istotne w ich dziedzinach.

Habilitacja

Możliwość zgłoszenia potencjalnego konfliktu interesów

Według RMN korzystna byłaby możliwość podania przez habilitanta recenzentów, którzy według habilitanta mogą być **nieobiektywni** w ocenie jego dorobku.

Habilitant musiałby uzasadnić swój wybór, a Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów miałaby pełną swobodę w uwzględnieniu lub nie zastrzeżeń habilitanta.

Habilitacja

Możliwość odpowiedzi habilitanta na recenzje

RMN uważa, że habilitant powinien mieć **możliwość jednorazowej odpowiedzi na recenzje**.

Odpowiedzi na recenzje powinny być wzięte pod uwagę przez komisję oraz radę jednostki podczas głosowań.

Habilitacja

Kolokwium habilitacyjne

Według RMN, rezygnacja z kolokwium habilitacyjnego była jedną z najbardziej pozytywnych zmian w ostatniej nowelizacji ustawy o stopniach i tytule naukowym.

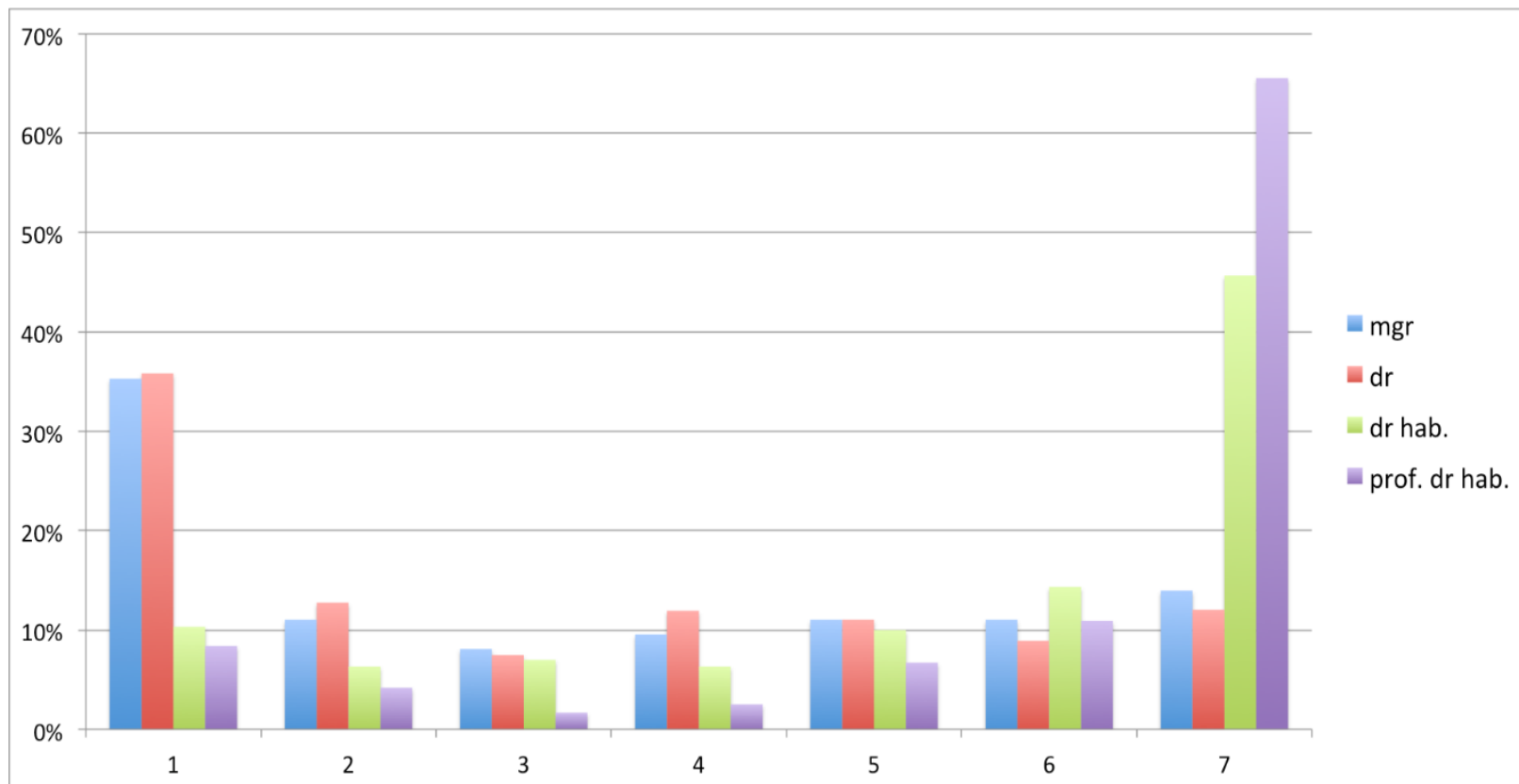
Dzięki rezygnacji z kolokwium ocena, zarówno osiągnięcia, jak i dorobku naukowego habilitanta, jest oparta wyłącznie na dokumentach, co przyczynia się do transparentności i obiektywności postępowań habilitacyjnych.

Habilitacja wdrożeniowa

RMN **nie popiera wprowadzenia wdrożeniowego ekwiwalentu stopnia doktora habilitowanego** opartego na art. 21a ustawy, który umożliwia nadanie uprawnień równoważnych stopniowi doktora habilitowanego bez procesu oceny dorobku i osiągnięcia habilitanta przez środowisko naukowe oraz bez kontroli Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów.

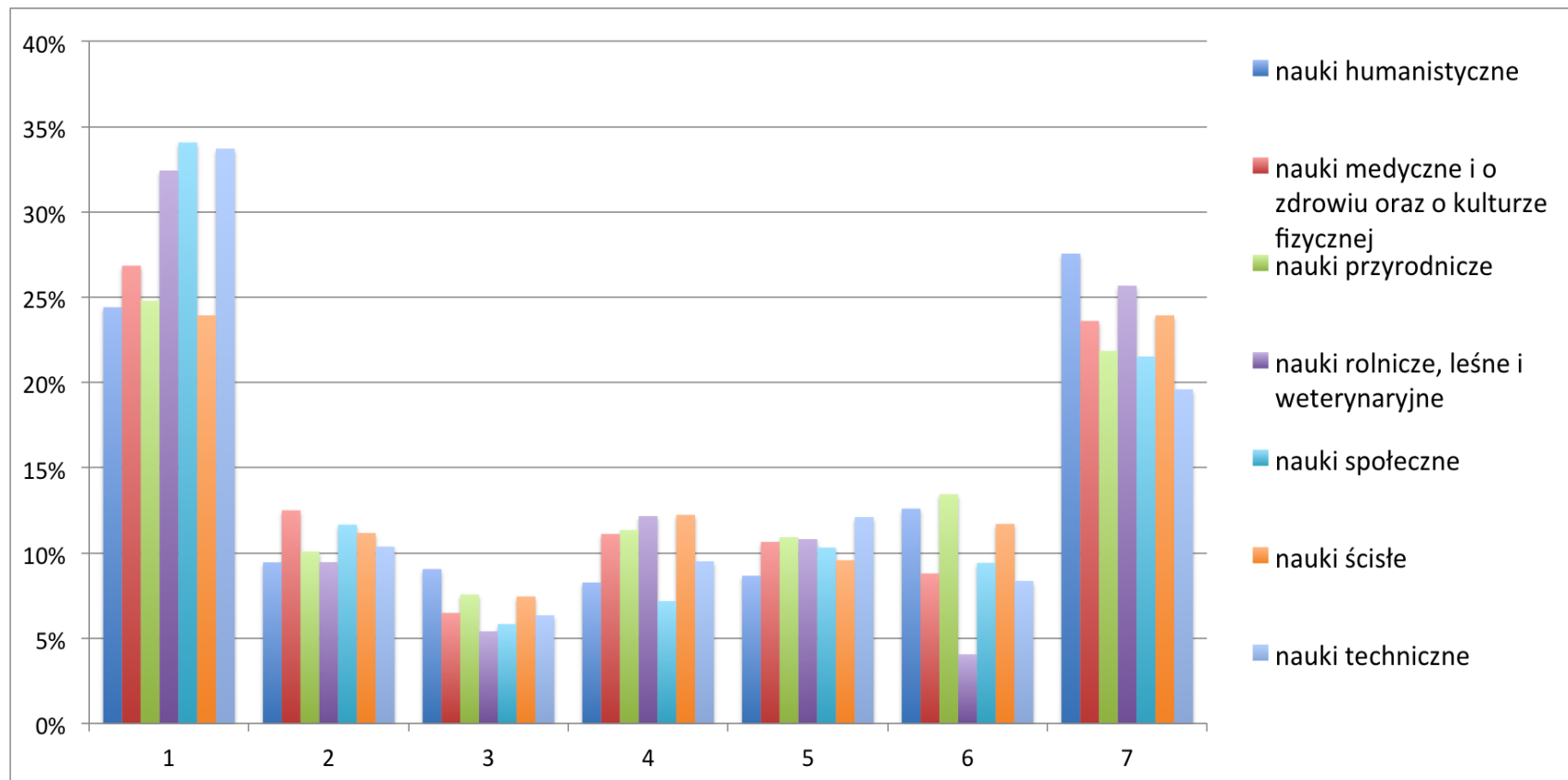
Zachętą do zaangażowania pracowników jednostek naukowych w prace wdrożeniowe mogłoby być **zniesienie obowiązku habilitacji dla pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych.**

Czy stopień doktora habilitowanego jest potrzebny?

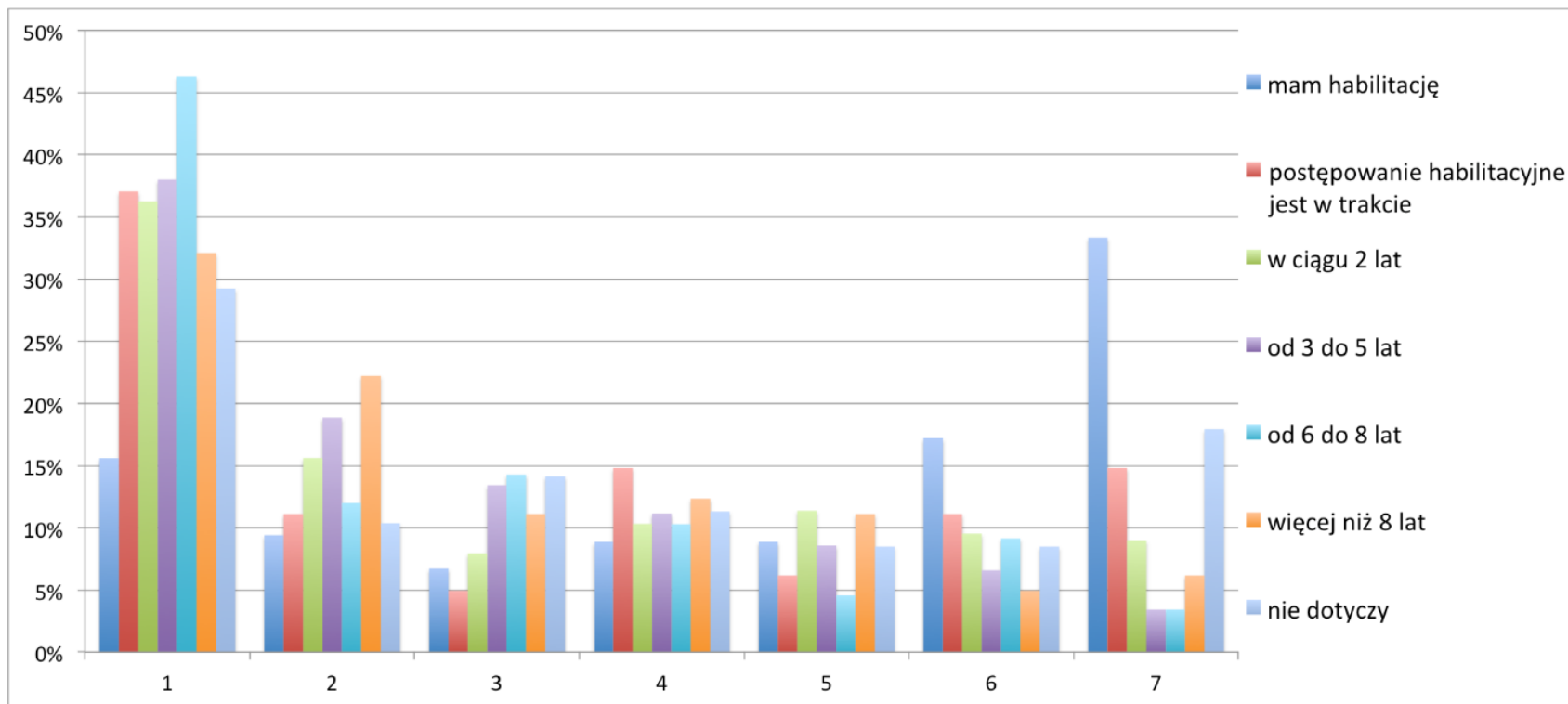
Ankieta - odpowiedzi uzyskano od ponad 1500 osób.
1 – zdecydowanie nie, 7 – zdecydowanie tak

Czy stopień doktora habilitowanego jest potrzebny?

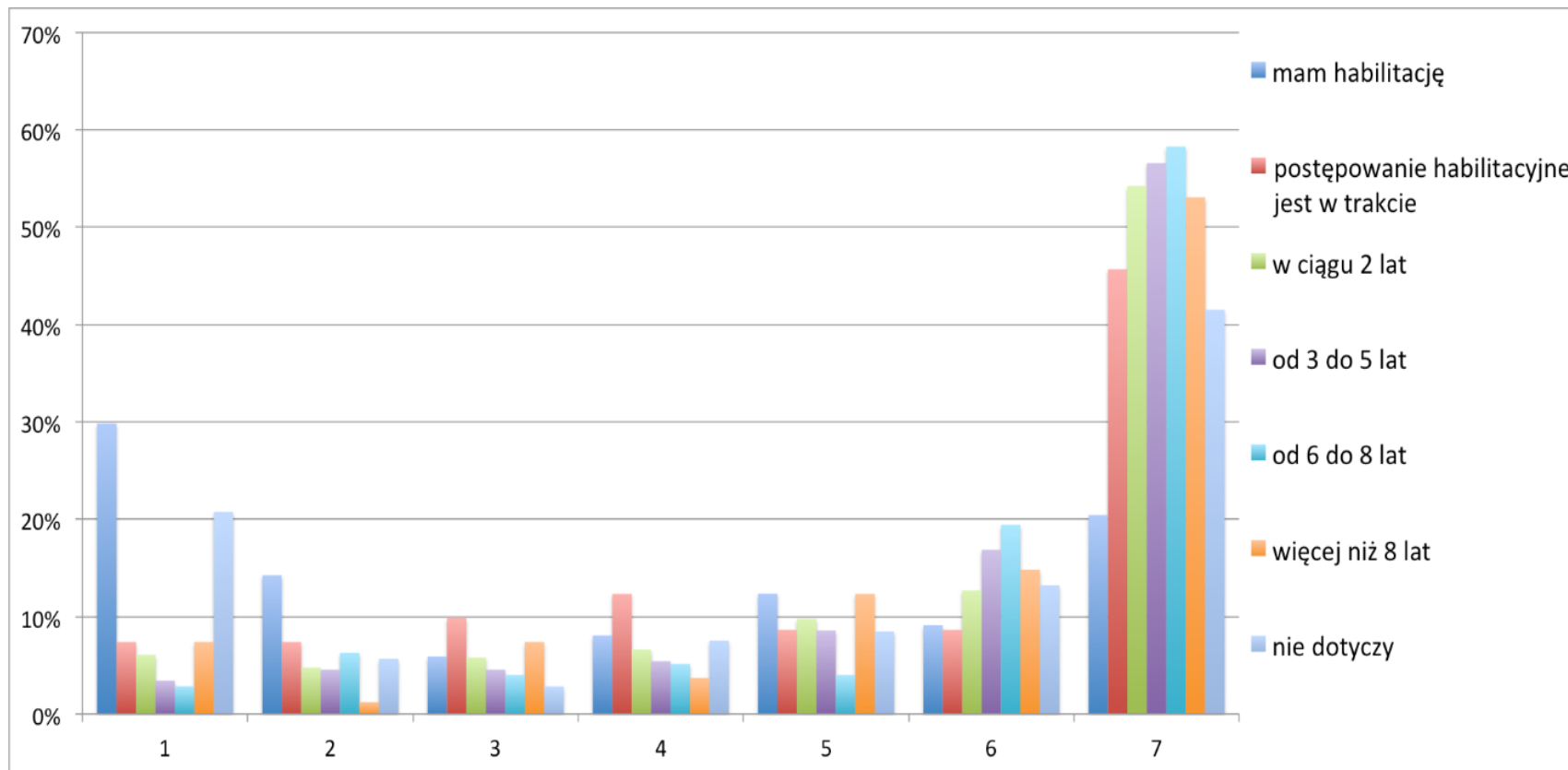
Ankieta - odpowiedzi uzyskano od ponad 1500 osób.
1 – zdecydowanie nie, 7 – zdecydowanie tak

Czy cykl publikacji jako osiągnięcie habilitacyjne musi być jednotematyczny

Ankieta - odpowiedzi uzyskano od ponad 1500 osób.
1 – zdecydowanie nie, 7 – zdecydowanie tak

Zastąpienie wymogu jednotematyczności wymogiem, aby publikacje były jedynie we właściwej dyscyplinie naukowej

Ankieta - odpowiedzi uzyskano od ponad 1500 osób

1 – zdecydowanie niewystarczające, 7 – zdecydowanie wystarczające

Postępowanie o nadanie tytułu profesora

Brak obowiązku promocji doktorantów

Zdaniem RMN, obecny wymóg wypromowania co najmniej jednego doktoranta i opieki nad doktorantem z otwartym przewodem doktorskim może powodować **obniżanie się poziomu doktoratów**.

Wymogi powinny koncentrować się na **doskonałości naukowej, jakości osiągnięć naukowych oraz pozyskiwaniu funduszy na badania**.

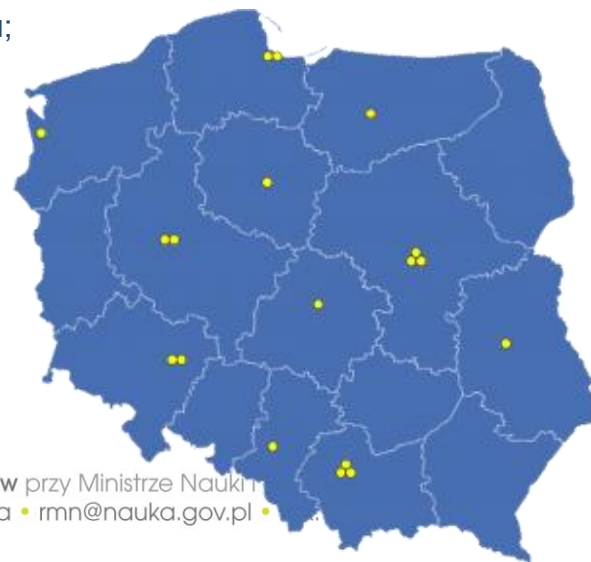
Na skutek usunięcia wymogu dotyczącego doktorantów, selekcja kandydatów na studia doktoranckie powinna się zaostrzyć, a jakość doktoratów wzrosnąć.

Rada Młodych Naukowców V kadencji

Rada Młodych Naukowców V kadencji (2015 – 2017)

Dr hab. Robert CZAJKOWSKI – Uniwersytet Gdański;
Dr n. med. Karolina CZARNECKA – Uniwersytet Medyczny w Łodzi;
Dr hab. inż. Karol FIJAŁKOWSKI – Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie;
Dr Aleksandra GLISZCZYŃSKA-GRABIAS – Poznański Oddział Instytutu Nauk Prawnych PAN w Warszawie;
Dr hab. n. farm. Sebastian GRANICA – Warszawski Uniwersytet Medyczny;
Dr hab. n. med. Miłosz JAGUSZEWSKI – Gdański Uniwersytet Medyczny;
Dr Katarzyna KOPECKA-PIECH – Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu;
Dr hab. Emanuel KULCZYCKI – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
Dr Łukasz MICHALCZYK – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie;
Dr inż. Justyna MOŻEJKO-CIESIELSKA – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie;
Dr inż. Michał NIEZABITOWSKI – Politechnika Śląska w Gliwicach;
Dr inż. Mariusz PAWLAK – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu;
Dr Adam PŁOSZAJ – Uniwersytet Warszawski;
Mgr inż. Przemysław RUMIANEK – Politechnika Warszawska;
Dr Daniel STRUB – Politechnika Wrocławska;
Dr Adam SZOT – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie;
Dr inż. Bożena TYLISZCZAK – Politechnika Krakowska;
Dr inż. Paweł WÓJCIK – Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie.

Dziękuję za uwagę